

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעהיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	עיון בתורה (בראשית, דברים)	—	(8×4)	—	32 נקודות
פרק שני	—	עיון ובקיאות בחומש ויקרא	—	$(9 \times 2) + (20 \times 1)$	—	38 נקודות
פרק שלישי	—	בקיאות בספרים יהושע, שופטים,				
שמואל א, שמואל ב	—	(5×6)	—	30 נקודות		
סך הכול	—	100 נקודות				
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק שלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י אן מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים) (32 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-6 (לכל שאלה — 8 נקודות).

1. בראשית, כ"א, י"ז

- א. "כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק" (פסוק י').
 על פי רש"י, הסבר מה הייתה טענת ישמעאל על הירושה, ומדוע אמרה שרה שישמעאל לא יירש עם יצחק.
 (3 נקודות)
- ב. "ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר" (פסוק י"ד).
 מהי התמיהה של רש"י על מעשה אברהם, ומהי תשובתו? (2 נקודות)
- ג. "באשר הוא שם" (פסוק י"ז).
 על פי רש"י, מה טענו מלאכי השרת ומה ענה להם הקב"ה? (3 נקודות)

2. בראשית, כ"ה, ח'–י"ז

- א. "וימת אברהם בשיבה טובה... ויקברו אותו יצחק ישמעאל" (פסוקים ח'–ט').
 על פי רש"י, הסבר מהי ה"שיבה טובה" שאברהם זכה לה. (3 נקודות)
- ב. "ויברך אלקים את יצחק בנו" (פסוק י"א).
 מה עשה אלוקים? הסבר על פי שני הפירושים של רש"י. (3 נקודות)
- ג. רש"י (לפסוק י"ז): "למה נמנו שנותיו של ישמעאל?".
 מה רש"י עונה על שאלה זו? (2 נקודות)

3. בראשית, כ"ו, ב'–י"ב

- א. "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה" (פסוק ב').
 על פי רש"י, מדוע תכנן יצחק לרדת למצרים? למה אמר לו ה' "אל תרד מצרימה"? (3 נקודות)
- ב. "יעקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי ותורתי" (פסוק ה').
 הסבר על פי רש"י שלוש מן הביטויים המסומנים בקו. (3 נקודות)
- ג. "וימצא בשנה ההוא מאה שערים" (פסוק י"ב).
 על פי רש"י, מהו הפירוש של "מאה שערים"? (2 נקודות)

4. **בראשית, מ"ט, א'-ז'**

- א.** "יתר שאת ויתר עז" (פסוק ג').
 על פי רש"י, לאילו מעלות היה ראובן ראוי מתחילה? (2 נקודות)
- ב.** "שמעון ולוי אחים" (פסוק ה').
 רש"י: "בעצה אחת... ועל יוסף... 'ועתה לכו ונהרגהו'".
 כיצד רש"י מוכיח ששמעון ולוי הם שאמרו זאת על יוסף? (3 נקודות)
- ג.** "ארור אפם כי עז" (פסוק ז').
 מה רש"י לומד מן הדברים האלה על תוכחתו של יעקב? (3 נקודות)

5. **דברים, ל"ב, כ'-ל"א**

- א.** "לא אָמֵן בם" (פסוק כ').
 מה פירוש המילה "אָמֵן", וכיצד מתפרש הפסוק "לא אָמֵן בם"? הסבר על פי שני הפירושים של רש"י. (3 נקודות)
- ב.** "חֲצִי אֲכָלָה בם" (פסוק כ"ג).
 על פי רש"י, מהי הברכה המשתמעת מפורענות זו? (2 נקודות)
- ג.** "כי לא כצורנו צוֹרֵם" (פסוק ל"א).
 על פי רש"י, מה צריכים אויבי ישראל להבין, וכיצד הם אמורים להבין זאת? (3 נקודות)

6. **דברים, ל"ד, ה'-י"ב**

- א.** "וימת שם משה" (פסוק ה').
 מה מקשה רש"י על דברים אלה, ומה הם שני ההסברים שרש"י מביא? (3 נקודות)
- ב.** "ויבכו בני ישראל את משה" (פסוק ח').
 במה שונה הבכייה במיתת אהרן מן הבכייה במיתת משה, ומדוע קיים שוני זה? הסבר לפי רש"י. (3 נקודות)
- ג.** "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל" (פסוק י"ב).
 לפי רש"י, הסבר שניים משלושת הביטויים המסומנים בקו. (2 נקודות)

פרק שני — עיון ובקורות בחומש ויקרא (38 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 7-9 (לכל שאלה — 9 נקודות), ועל שאלה 10 (20 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 7-9.

7. ויקרא, י"ח, ב'-ה'

א. "אני ה' אלקיכם" (פסוק ב').

מדוע התורה מקדימה אמירה זו למצוות האמורות בהמשך הפרק? הסבר על פי שני הפירושים של רש"י.

(3 נקודות)

ב. "את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו... אני ה' " (פסוק ד').

רש"י: " 'ואת חקתי תשמרו' — ... שיצר הרע משיב עליהם למה לנו לשומרן...".

לפי רש"י, מדוע יצר הרע משיב רק נגד החוקים ולא נגד המשפטים, וכיצד התורה עונה על טענתו? (3 נקודות)

ג. עיין בפסוק ה'.

הסבר כיצד רש"י לומד מפסוק זה הבטחה לחיים בעולם הבא. (3 נקודות)

8. ויקרא, י"ט, ט'-י"ג

א. עיין בפסוקים ט'-י'.

לפי רש"י, מה הן ארבע המצוות בפסוקים אלה? (3 נקודות)

ב. "לא תגנבו" (פסוק י"א).

"לא תגנב" (עשרת הדיברות, שמות, כ', י"ב).

למה מתייחס האיסור "לא תגנבו" בפרשתנו? למה מתייחס האיסור "לא תגנב" שבעשרת הדיברות, ומניין

לומדים זאת? הסבר על פי רש"י. (3 נקודות)

ג. "לא תלין פֶּעֶלֶת שכיר אֶתךָ עד בֹּקֶר" (פסוק י"ג).

על פי רש"י, אֵילו שני סוגי שכירים יש? מהו זמן איסור ההלנה של כל אחד מן השכירים? (3 נקודות)

9. ויקרא, כ"ב, י"ח-כ"ה

א. "אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם" (פסוק י"ח).

על פי רש"י, מהו ההבדל בין קורבן נדר ובין קורבן נדבה? (3 נקודות)

ב. "נדבה תעשה אותו ולנדר לא יֵרָצָה" (פסוק כ"ג).

מהו ההסבר של רש"י למילים "נדבה" ו"נדר" בפסוק זה? (3 נקודות)

ג. עיין בפסוק כ"ה.

בדיני קורבן של בן נֹכֵר, מהו ההבדל בין בָּמָה שבשדות ובין מזבח שבמשכן? הסבר על פי רש"י. (3 נקודות)

ענה על שאלה 10 (שאלת חובה).

10. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בארבעה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר

שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אחד).

(לכל סעיף – 5 נקודות; סך הכול – 20 נקודות)

א. "מנחת מרחשת"

ב. "מדו בד"

ג. "בקרבי אקדש ועל פני כל העם אֶכְבֵּד"

ד. "ומקדשי תיָראו"

ה. "לא תרדה בו בפרך"

ו. "כי יפלא נָדַר"

פרק שלישי — בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א, שמואל ב

(30 נקודות)

ענה על שש מן השאלות 11-20 (לכל שאלה — 5 נקודות).

שים לב: על כל שאלה שבחרת, ענה על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

11. יהושע, ד'

בפרק זה מוזכרות שתי עשרה אבנים כמה פעמים.

האם בכל הפרק מדובר על אותן האבנים? מה עשו עם האבנים?

12. יהושע, ז', י"א-י"ח

מדוע נאמר בפסוק י"א "חָטָא יִשְׂרָאֵל" על המעילה שמעל עכן? כיצד גילה יהושע שעכן הוא שמעל בחרם?

13. שופטים, ט', ז'-י"ג

מהו בבד האלוקים והאנשים האמור בזית, ומהי שמחת האלוקים והאנשים האמורה בגפן?

14. שופטים, י"ד

על פי פסוק ד', כיצד ביקש שמשון להתנהג עם הפלישתים, ומדוע?

15. שמואל א, ח', ה'-ח'

"שום תשים עליך מלך" (דברים, י"ז, ט"ו).

מדוע הבקשה למלך הייתה רעה בעיני שמואל על אף האמור בספר דברים, ומהי נקודת הדמיון בין בקשה זו ובין החטאים

המוזכרים בפסוק ח'?

16. שמואל א, י"ד, כ"ד-מ"ה

מדוע כשאכל יונתן דבש הוא עבר על קללת שאול "ארור האיש אשר יאכל לחם"? על פי פסוק מ"ה, כיצד פדו העם את

יונתן ממוות?

17. שמואל א, כ"ח, י"ב-י"ג

כיצד ידעה בעלת האוב שהאיש שלפניה הוא שאול אף על פי שהיה מחופש? כשהעלתה את שמואל, מדוע אמרה

"ראיתי עלים" בלשון רבים?

18. שמואל ב, ז', א'-ד'

מדוע חשב דוד שהגיעה העת לבנות את בית המקדש?

בנוגע לבניין המקדש התגלה ה' לנתן "בלילה ההוא" (פסוק ד'). מהי ההדגשה במילים "בלילה ההוא"? הבא הסבר אחד.

19. שמואל ב, ט"ו, ז'-י"א

בעקבות איזה חטא של עם ישראל היה מרד אבשלום? מדוע הסכימו מאתיים איש ללכת עם אבשלום לחברון מירושלים?

20. שמואל ב, כ"ד, י'-י"ד

בני ישראל נספרו במדבר כמה פעמים ללא עונש, אך כשספר דוד את העם, כתוב בפסוק י' "וַיַּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ".

מדוע הכה לב דוד אותו על שספר? ומדוע בחר דוד להיענש בַּדָּבָר ולא ברעב?

בהצלחה!